

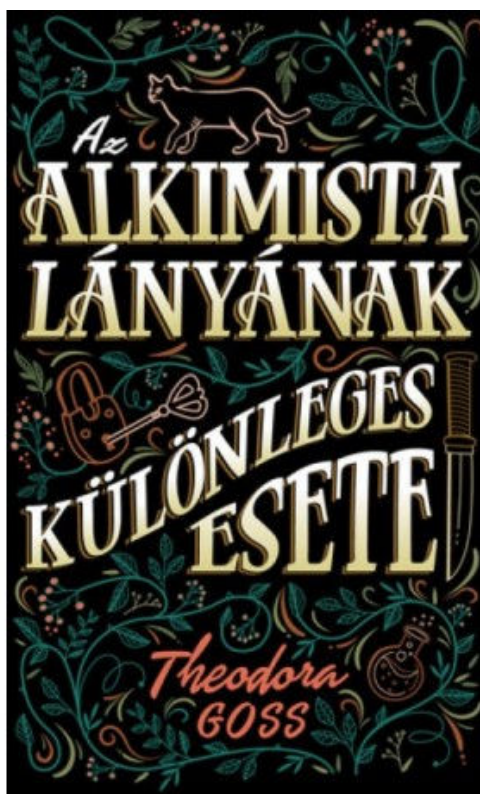
Tárkányi Ádám

Szörnyek játszóterén

Foglalkozástervek Theodora Goss Athéné Klub trilógiájához

Bevezetés

A társadalmi, kulturális és technológiai változások nagyban befolyásolják a tanulási-tanítási folyamat minden összetevőjét. A digitalizáció által egyre nagyobb teret hódítanak a különböző tömegműediumok, s ezzel összefüggésben a populáris kultúra befolyása alól nem vonhatók ki a fiatalok sem. Az oktatási rendszernek és az irodalomoktatásnak számolnia kell az utóbbi néhány évtizedben végbement kulturális folyamatokkal, amennyiben továbbra is – vagy inkább újra – szívesen olvasó diákokat szeretne nevelni. Írásomban egy olyan regénytrilógia (Theodora Goss: *Az alkimista lányának különös esete* (2020); *Különleges lányok európai utazása I–II.* (2021)) közoktatásban való feldolgozására teszek javaslatot két foglalkozásterv bemutatásával, melyek figyelembe veszik a tanulók műfaji preferenciáit és meglátásom szerint hozzájárulhatnak a tanulók olvasással kapcsolatos kedvezőbb attitűdjének kialakításához is.

Theodora Goss regényei a crossover szövegalkotó eljárás mentén jönnek létre, ami már ismert fikciós világok szereplőinek kiválogatásán és újracsoportosításán alapul (Benyovszky 2016, 389). A szereplők egy szövegtérben történő felvonultatása gyakran műfajkontaminációt is eredményez (Benyovszky, 2016, 393), így az Athéné Klub is két populáris műfaj – krimi, horror – konstitutív elemeiből építkezik. A regényekben a tizenkilencedik századi szörnyirodalom női szereplői Sherlock Holmes és Dr. Watson segítségével nyomozást folytatnak egy titkos tudományos társaság után. S ezért az Athéné klub tagjai – a trilógia második részében – kénytelenek egész Európát átszelve Budapestre utazni, azzal a céllal, hogy

az ott ülésező Alkimista Társaság tagjait rábírják az embereken végzett transzmutációs kísérletek beszüntetésére.

Pedagógiai-didaktikai alapelvek

A két foglalkozásterv során a szörny/szörnyszerűség, mint motívum és szerepkör olyan szervezőelvként működik, amely egyszerre determinálja a foglalkozástervek poétikai és tematikus fókuszait, valamint a foglalkozássorozat általános céljait is. A gótikus irodalmi hagyomány aktualizáló újraírásán keresztül olyan aktuális – a modern irodalomtudományt is élénken foglalkoztató – poétikai fókuszpontokat jelöltem ki, mint például az intertextualitás, egy konstitutív narratív elem (szörny) összehasonlító szempontú vizsgálata és a narratív empátia. Tematikus szempontból olyan, a diákok számára aktuális, társadalmi problémákat jelöltem ki (társadalmi normáknak való megfelelés, a bűn erkölcsi szempontú megítélése, idegenségélmény) amelyeket a mindennapok alkalmával is megtapasztalnak, így az irodalmi szövegekről való szakszerű beszéd mellett, a művek befogadásával életszerű tudást/tapasztalatot szerezhetnek.

A foglalkozásterveket kifejezetten a 16-17 éves korosztálynak ajánlom, mivel ez az életszakasz kiemelkedő fontosságú a személyiségfejlődés és az identitás kialakítása szempontjából. Ebben az életszakaszban a tanulók vélhetően már rendelkeznek azokkal a szellemi képességekkel és irodalomelméleti ismeretekkel, illetve irodalmi szövegek befogadásával kapcsolatos tapasztalatokkal, melyeket az egyes gyakorlatok jellegükben feltételeznek. Másrészt a választott regények olyan problémákat és élethelyzetet is tematizálnak (például a felnőtté válás, társadalmi normáknak való megfelelés), amelyek serdülőkorúakra általánosan jellemzőek. A célcsoport sajátosságainak megfelelően a feladatok és tevékenységek úgy lettek kialakítva, hogy támogassák a diákok kreatív és kritikai gondolkodását, valamint fejlesszék együttműködési és kommunikációs készségeiket.

A gyakorlatok jellege továbbá biztosítja azt is, hogy a foglalkozások élményszerűen teljenek, lehetőséget adva a résztvevőknek aktív részvételre és a folyamatos fejlődésre. Ennek megfelelően a két foglalkozástervet három oktatási stratégiával – a kooperatív oktatás, a kreatív írás¹ és a drámapedagógia² – kapcsolatos módszertani eljárásokra épülnek. Ezáltal a foglalkozástervek nem csupán elmélyítik az adott témával kapcsolatos már meglévő ismereteiket, hanem – reményeim szerint – segít abban is, hogy hatékonyabban alkalmazzák a megszerzett ismereteket a mindennapi életükben és az iskolai teljesítményükben. Theodora Goss regényei több tekintetben is eltérnek az iskola által közvetített „mainstream” kánontól, így a foglalkozásterveket tanórán kívüli, olvasó- vagy irodalmi szakkörön történő megvalósításra ajánlom. A szövegek teljes terjedelmű megismerése helyett szorítkozzunk csupán néhány hosszabb szövegrészlet olvastatására a foglalkozástervek alkalmával.

Foglalkozásterv (I)

Az első foglalkozásterv célja a szörnyek jellegadó jegyeinek feltérképezése és összehasonlítása a klasszikus irodalmi és kortárs felnőtt- és ifjúsági irodalmi, valamint filmes alkotásokban. A jelentésteremtés első fázisában a diákok előzetes elképzeléseit mozgósítjuk pókhálóábra segítségével. Ezt egy komplex és összetett kognitív képességeket megkövetelő gyakorlat követi. A szemponttáblázat kitöltésével a diákokokban tudatosul, hogy sajátjuknak vélt kultúrájuk (kortárs) gyakran merít és építkezik klasszikus irodalmi alkotásokból. Az „Itt szörnyek vannak!” című gyakorlat megnyitja Theodora Goss regényeivel kapcsolatos feladatok sorát. A tanulók három szereplő történetével ismerkednek meg, melyek célja, hogy minél

átfogóbb képet kapjunk az elemzett szereplők jelleméről. A „Profil és vádirat” névre keresztelt gyakorlat az előző feladatban meghatározott karakterjegyek szintetizálására és értékelésére sarkallja a diákokat. Ez az a pont, ahol a foglalkozásterv tematikai (a bűn erkölcsi és jogi szempontú megítélése) és poétikai fókusza (narratív empátia – belső fókuszú narráció) egybeér.

Ráhangolódás

A hangulat megalapozásához érdemes a foglalkozássorozatot drámajátékokkal kezdeni. Szakköri foglalkozás révén elképzelhető, hogy összevont (párhuzamos) évfolyamokkal dolgozunk, ezért már az elején biztosítsunk teret és időt az ismerkedésre. Amennyiben a csoport tagjai kevésbé ismerik egymást, kezdjük az órát a kétperces önéletrajz³ nevezetű játékkal. Abban az esetben, ha azt feltételezzük, hogy a csoport tagjai jobban ismerik egymást célszerű olyan játékot választani, ami lehetővé teszi a személyesebb információk közlését is. Ez utóbbi célnak megfelel az írásos bemutatkozás⁴ című játék.

Forrás: <https://www.freepik.com/>

Jelentésteremtés

Mi a szörny?

A foglalkozáson résztvevő diákokat kérjük, hogy üres papírlapra készítsenek pókhálóábrát szörny címszóval. A szabad asszociáción alapuló brainstorming típusú grafikai szervező jó módszer arra, hogy a szörnyszerűség meghatározó aspektusait összegyűjtsük már az óra elején. Miután sikerült összegyűjteni néhány jellemzőt, célszerű csoportosítani a táblára felkerült fogalmakat. (Vö. 1. számú melléklet)

Kortárs és klasszikus szörnyek

A szörnyek definíciója több szempontból is meglehetősen problematikus. Az átfogó definícióalkotásra való törekvés helyett a gyakorlat célja a szörnyek tendenciaszerű megjelenésformáinak és a szörnyszerűség lehetséges megközelítésmódjainak a feltérképezése kooperatív csoportmunka formájában. Alkossunk a diákok közt négy tagú csoportokat, majd csoportoknak osszuk ki az előre összeállított borítékokat. A borítékok filmes és rajzfilmes szörnyek képeit, illetve irodalmi szörnyek illusztrációit tartalmazzák. Először a tanár győződjön meg róla, hogy minden diák számára ismerősök a képeken szereplő karakterek/szörnyek.⁵ A borítékok tartalmának összetétele:⁶

- Az első borítékba Frankenstein adaptációk képei kapjanak helyet. Ebben az esetben a szörnyek egy jellegadó oppozíciója (élő-halott) kerül előtérbe (Frankenstein, Frankenstein – Hotel Transylvania, zombi).
- A második csoportba a doppelgänger-motívum mentén létrejött szörnyetegek tartoznak, ami elsősorban a szörnyszerűség pszichológiai aspektusaira világít rá (Dr. Jekyll és Mr. Hyde, Hulk, Szörny RT.).
- A harmadik csoport szörnyetegei pedig a gótikus tradíció egy szintén klasszikus monstrumtípusát, a vámpírt tematizálják (*Bram Stoker: Drakula gróf, Drakula – Hotel Transylvania, Edward-Bella [Alkonyat]*).

Miután meggyőződünk róla, hogy a diákok ismerik a képeken lévő szereplőket/szörnyeket, kérjük őket egy szemponttáblázat kitöltésére, ami a borítékokban szereplő szörnyek összehasonlító szempontú vizsgálatára fókuszál⁷ (Vö.: 2. számú melléklet). Miután a szövivők előadták a csoport munkáját, adjunk teret a többi csoport reflexióinak – értékeljük egymás munkáit, esetleg egészítsék ki saját észrevételeikkel.⁸ Ezek után a második csoport munkájára kapcsolódva a tanárnak kiváló lehetőség nyílik, hogy három fontos dolgot is tisztázzon a diákokkal:

1. A szörnyek sok esetben nemcsak biológiai szempontok (fiziológiai jellemzők, testi deformációk) mentén határozhatók meg. Legalább olyan fontos és indokolt a pszichológiai (jellem, motiváció), és társadalmi (a társadalom és a szörnyek kapcsolata, társadalmi megítélésük) szempontok bevonása is az értelmezésbe (lásd. a harmadik és az első csoport szereplői).
2. A szörny kulturálisan determinált fogalom. Itt most elegendő csupán a legegyszerűbb dichotómiára reflektálni, amit a csoportmunka eredményei is kiválóan szemléltetnek: a szörnyek az ifjúsági és felnőtt irodalmi/filmes alkotásokban más-más célzattal jelennek meg.
3. A szörnyek különböző műfajú szövegekben is tetten érhetőek (rajzfilm-mese, akciófilm, fantasy, horror).

„Itt szörnyek vannak!”

Az utolsó pont kiemelten fontos Goss trilógiájának bevezetésénél, ugyanis a regények a crossover szövegalkotó eljárás mentén jönnek létre. Mivel a tanulók – terjedelmi okok miatt – nem olvassák Goss regényeit teljes terjedelemben, érdemes itt néhány alapvető információt megosztani a tanulókkal tanári előadás formájában. A frontális előadást követően, az előző gyakorlat tapasztalatait mozgósítva a továbbiakban három női szörnyeteggel ismerkedünk meg. Fontos, hogy a csoportok ugyanabban az összeállításban dolgozzanak: az első csoport Justine Frankenstein történetét (19. fejezet),⁹ a második csoport Diana Hyde történetét,¹⁰ a harmadik csoport pedig Catherine Moreau¹¹ történetét dolgozza fel idődiagram segítségével. A kiemelt szövegrészek narrációja azonos: mindhárom esetben retrospektív, szubjektív elbeszélésmóddal (E/1) találkozunk, amelyek az adott szereplők élettörténeteit mesélik el. Lehetőség szerint az idődiagram ne csak a fontosabb eseményeket tartalmazza, hanem a

szereplők ezekkel kapcsolatos érzelmeit és reakcióit, valamint azokat az információkat is, melyek a karakter megítélése szempontjából a tanulók fontosnak tartanak (pl. hobbi). Ez utóbbiak jelölésére az átláthatóság kedvéért használjunk színes tollakat. Az így elkészült idődiagramokat ragasszuk fel egy csomagolópapírra és helyezzük az osztályteremben olyan helyre, ahol mindenki számára könnyen hozzáférhető.

„Profil és vádirat”

A továbbiakban az előző gyakorlatban kiszűrt információkat egy kreatív írásos gyakorlat formájában mozgósítjuk. Mindegyik – tanulók által feldolgozott – szövegrész tartalmaz erkölcsi-etikai normaszegést. Justine Frankenstein például embert öl, Catherine Moreau saját teremtményével végez. Diana Hyde pedig folyamatosan ellenszegül a Magdolna Társaság igazgatónője akarátának. Kérjük a diákokat, hogy foglaljanak állást a hölgyek bűnösségét illetően, s ennek megfelelően írjanak vádló- vagy védőbeszédet, amely igazolná a szereplők bűnösségét/ártatlanságát egy bírósági ülés alkalmával - a tanulók a kriminalisztikai és jogi szakszargon szófordulataival élve kell, hogy megoldják a gyakorlatot. Hipotézisem szerint, ugyanis a tanulók mindhárom esetben – elsősorban a narratív empátia hatásmechanizmusainak köszönhetően – felmentik majd a szereplőket. Ezért miután a tanulók megosztották a csoport többi tagjával munkáik eredményét, fontos felvetni a szövegrészekkel/s a diákok érvelésével kapcsolatban néhány kérdést, amivel lehetőségünk nyílik visszautalni a narratív empátia különböző kifejezőeszközeinek funkcióira: Mi befolyásolta leginkább a döntéshozatalt? Mit gondoltok, mely poétikai kifejezőeszközök játszottak ebben szerepet?

Reflektálás

Az óra utolsó fázisában a tanulók feladata az, hogy az elképzeléseiknek megfelelően minden csoport készítse el Catherine, Diana és Justine portréját a Pixton¹² online felületén. A szereplők küllemére utaló idézeteket/rövidebb szövegrészeket idézetkártyák segítségével osszuk ki a diákok számára. Nem valószínű, hogy a szörnyszerűség vizuális kifejezőeszközeit minden esetben – a szövegrészeknek megfelelően – tükrözik majd a Pixton segítségével készített portrék, az viszont fontos, hogy a vizuális kifejezőeszközök használatát a tanulók indokolják (Vö.: 3. számú melléklet).

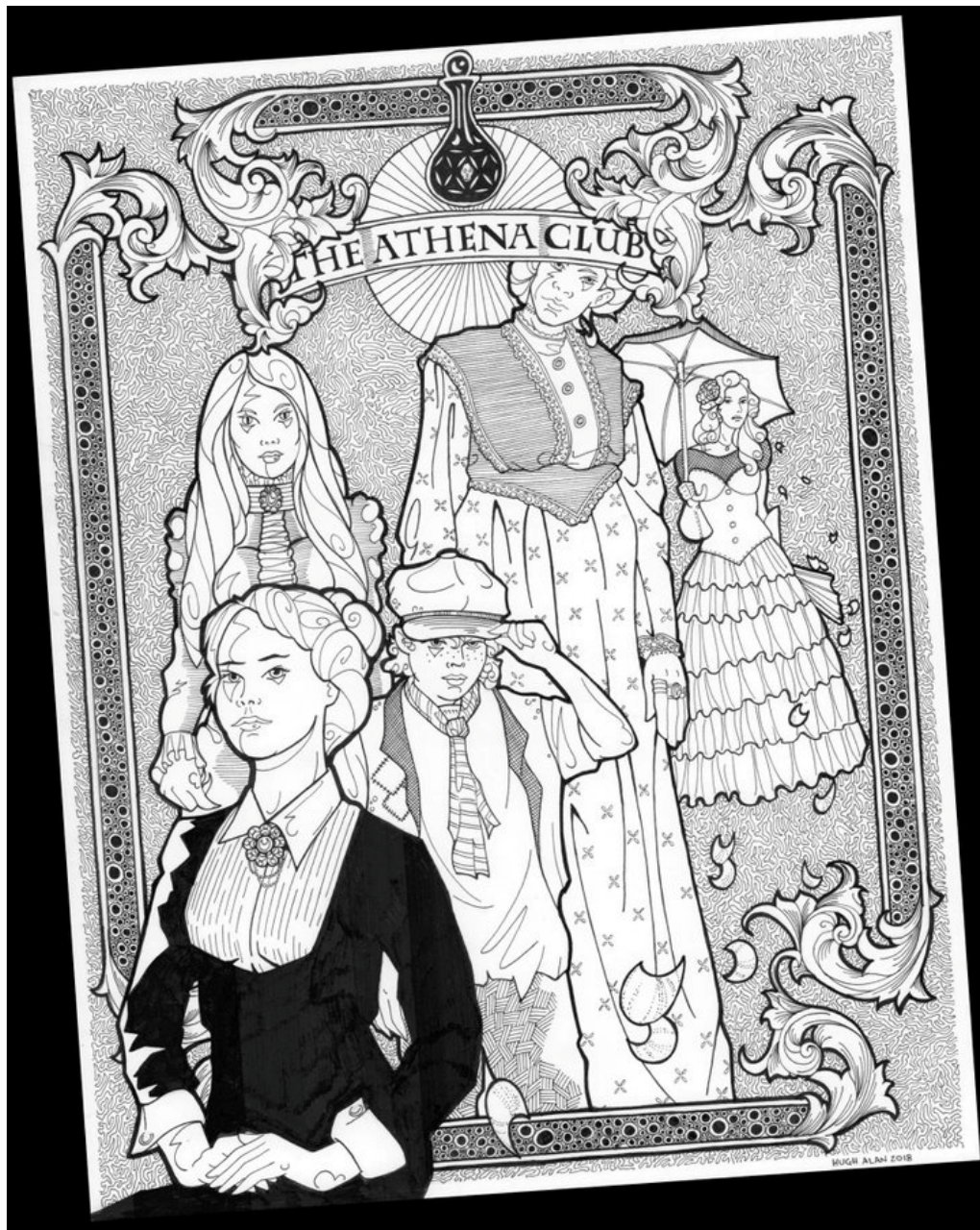
Foglalkozásterv (II)

A foglalkozásterv a történeti szempontú kulturális változékonyságot tematizálja, különös tekintettel a női szerepek átértékelődésére. Ennek megfelelően a kultúra fogalmának legtágabb értelmezéséből indulunk ki. Ezt egy hosszabb ideig tartó kooperációra épülő feladat követi. A diákok egy szakszöveget dolgoznak fel a szakértői mozaik módszerével. A gyakorlat eredményeit a következő feladatban igyekszünk párbeszédbe állítani Theodora Goss regényeivel. A feladat megoldásával reményeim szerint a tanulók számára nyilvánvalóvá válik, hogy a szövegben szereplő monstrumok kortárs női szerepeket öltenek magukra, így szörnyszerűségük leginkább a 19. századi női szerepek dekonstrukciója mentén érhető tetten.

Ráhangelődés

Theodora Goss regényeiben központi jelentőségű az idegen kulturális reáliákkal való megismerkedés. Ezért az óra első fázisában – felvezetésként – a tanár papírcetlikre európai országok nevét írja fel.¹³ A tanulók feladata, hogy találókérdést írjanak a cetlin szereplő ország nevére, amit majd felolvasnak, s diáktársaiknak ki kell találniuk, hogy melyik országról van

szó. A játékot megismételhetjük akár 2-3 alkalommal is. Ez kiválóan felvezeti az óra kulcsfogalmát – s egy olyan további értelmezési szempontot is felvet, amelyet a foglalkozásterv nem érint.¹⁴

Jelentésteremtés

a) Kultúra

Mindhárom csoport Kultúra címszóval fűrtábrát készít. Elsőként valószínűleg a különböző művészeti ágak (irodalom, szobrászat, festészet stb.), illetve a népi kultúra attribútumai (szokások, hagyományok, népi építészet, néptánc stb.) kerülnek majd fel a táblára. Ebben az esetben utaljunk Edward Burnett Tylor kultúradefiníciójára, aki szerint a kultúra az „az összetett egész, ami magába foglalja a tudást, a vélekedést, a művészeteket, a jogot és a szokást, és minden olyan emberi képességet, és amit az ember a társadalom tagjaként sajátít el” (Radetzky, 2019, 36). Burnett definíciója szerint, tehát a kultúrához tartoznak azok a társadalmi

normák (viselkedésformák, öltözködés, gasztronómia stb.) is, melyek az ember életét, mindennapjait körül veszik, befolyásolják. S ez utóbbiból adódik, hogy a kultúra történelmileg változó jelenség, aminek a következő gyakorlat során kulcsfontosságú szerepe lesz.

b) A nő világa az otthon, a férfi otthona a nagyvilág

Ebben a fázisban a diákok három csoportra osztva, a szakértői mozaik módszerével dolgozzák fel Borbíró Fanni tanulmányának részleteit, ami a 19. századi kulturális kontextusban a korabeli nők társadalmi szerepeivel foglalkozik. Az első csoport a női önkifejezésről szóló szövegrészlettel, a második a nők jogaival, míg a harmadik csoport a nők korabeli hivatásával foglalkozik. A szövegrészletek olvasását követően fontos, hogy a diákok vázlatot is készítsenek az olvasottakkal kapcsolatban, ami alapján majd a csoport kijelölt szakértője a másik két csoporthoz vándorol és megosztja a szövegrészlettel kapcsolatos ismereteit.

c) Iszonytató nőiesség

Miután a csoportok az eredeti felállásba rendeződtek, térjünk vissza az előző foglalkozáskor tárgyalt három női szörnyeteghez. Az egyes csoportok feladata az lesz, hogy felülvizsgálják az előző feladat során hallottakat, mégpedig Goss regényének egy szereplőjén keresztül. Tehát olyan tulajdonságokat kell a diákoknak gyűjteniük, amelyekben (1) a szereplő megfelel a 19. századi társadalmi elvárásoknak, valamint (2) ellenszegül a 19. századi társadalmi elvárásoknak. Ennél a feladatrésznél érdemes használni az előző gyakorlatok belátásait – de ahogy az elemzésem is rámutat, jó szerrel találunk olyan szöveghelyeket, amelyeket a tanulók ennél a gyakorlatnál alkalmazni tudnak, érdemes néhány ilyet előre bekészíteni (Vö.: 4. számú melléklet).

Reflektálás – Női szörnyetegek?

A foglalkozás végén, összegzésként érdemes visszacsatolni az előző óra elején kapott szemponttáblázatokra. A diákoknak ezúttal az lesz a feladatuk, hogy a szörnyszerűség „kritériumait” mérlegeljék újra, az első foglalkozás alkalmával kiosztott szemponttáblázathoz hasonló grafikai szervező megoldásával, ezúttal azonban az Athéné Klub szörnyetegei szerepeljenek az oszlopokban (Vö.: 5. számú melléklet).

Befejezés

A fenti foglalkozástervek két hatvan perces szakköri tevékenység alkalmával megvalósíthatók. Azonban nem kell, hogy itt véget érjen az Athéné Klubbal foglalkozó órák sorozata. Ugyanúgy inspirálónak tűnik egy önálló foglalkozásterv keretein belül megfigyelni a főszereplő (Mary Jekyll) és az idegenségtapasztalat kapcsolatát, ami az ismeretlen kulturális közegetől való félelem és az otthonhoz való kényszeres ragaszkodás kettőssége mentén válik értelmezhetővé. Goss regényein keresztül felvezető jelleggel tematizálhatjuk például a korabeli női irodalmat, vagy akár a kávéházi kultúrát is. Ez utóbbi esetében a szövegek „előszobaként” funkcionálhatnak a pedagógiai dokumentumok által előírt tananyagrészhöz.

Felhasznált irodalom:

Benyovszky Krisztián (2016): *Keresztül-kasul a szövegeken. Szempontok az irodalmi crossover meghatározásához*. In: Helikon, 62/3, 388–399.

Borbíró Fanni (2018): „*A nő szüli ugyan a férfiút, de a férfi alkotja a törvényt*”, *A nők helyzete és a nőkérdés alakulása a 19. századi Magyarországon*. In: Árkadia szakmódszertani portál. url: <http://arkadiafolyoirat.hu/index.php/4-a-no> (Letöltés ideje: 2024.5.22.)

Lannert Keresztély István (2020): *Bevezetés a drámapedagógiába. Elmélet és gyakorlat.* Budapest, L'Harmattan, ISBN: 9789634146339.

Raátz Judit (2008): *A kreatív írás gyakorlatai.* In: Anyanyelv-pedagógia, 2008/3–4. url: <https://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=128> (Letöltés ideje: 2023.május.17.)

Radetzky András (2019): *Bevezetés PR-be.* Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, ISBN 978-963-308-378-9.

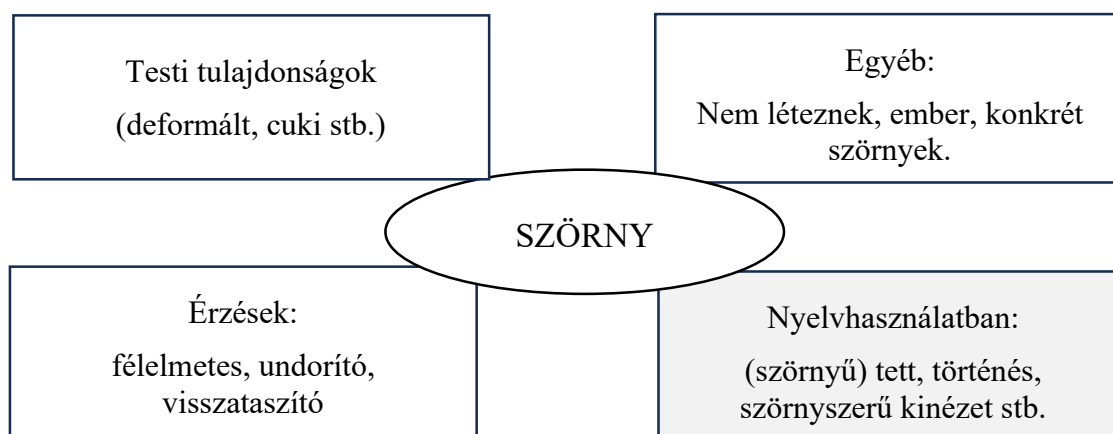
Theodora Goss (2020): *Az alkimista lányának különös esete* (ford. Szenté Mihály). Budapest, Metropolis Media Group, ISBN: 978-615-5859-960.

Theodora Goss (2021): *Különleges lányok európai utazása I.* (ford. Szenté Mihály), Metropolis Media Group, Budapest, ISBN: 978-963-5510-597.

Theodora Goss (2021): *Különleges lányok európai utazása II.* (ford. Szenté Mihály), Metropolis Media Group, Budapest, ISBN: 978-963-5510-597.

Mellékletek:

1. sz. melléklet: A *Mi a szörny?* című gyakorlat egy lehetséges megoldása.

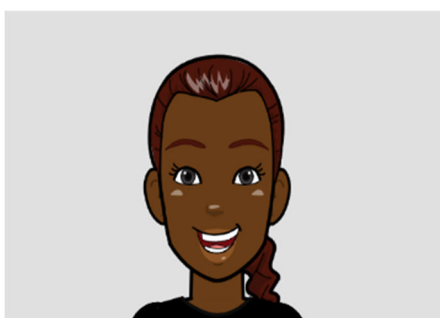

2. sz. melléklet: A *Kortárs és klasszikus szörnyek* feladat során alkalmazható szemponttáblázat, lehetséges megoldásokkal.

	Frankenstein	Frank – Hotel Transylvania	Zombi (The Walking Dead)
A karakter szörnyszerű természetére utaló vizuális kifejezőeszközök	Arckifejezés és csavarok, alulról történő ábrázolás	Elnagyolt, lekerekített testrészek. Öltözék stb.	Testfelület – hiányzó részek, romlott (bőrszín stb.)
A szereplő/szörny narratívában betöltött szerepe (protagonista-antagonista)	A megítélése a mű cselekményével folyamatosan változik. Protagonistából fokozatosan antagonistává lesz.	Protagonista, mint általában minden szörny a rajzfilmben. (Ők menekülnek az emberek elől.)	Antagonista – legyőzendő, de véglegesen megsemmisíthetetlen.

A szereplő/szörny jelleme	Fokozatosan torzul. Az emberi elutasítások által válik kitaszítottá.	Segítőkész, ártalmatlan. Felül kerekedik saját félelmein, hogy segítsen másoknak.	Rendeltetésszerűen gonosz. Nem rendelkezik „emberi” tulajdonságokkal.
A szereplő társadalmi megítélése a mű kontextusában	Kinézete alapján mindenki visszataszítónak találja.	A szörnyek körében népszerű figura.	Undorodnak, félnek tőle. Fenyvegeti az emberi egzisztenciát.

3. számú melléklet: Catherine Moreau Pixtonnal készített arcképe.

4. számú melléklet: Az *Iszonytató nőiesség* című gyakorlat egy lehetséges megoldása

Catherine Moreau	
Megfelel a 19. századi társadalmi elvárásoknak: Társasági életet folytat Vendégek fogadásakor sztereotip női szerep Ellenőrzi a fiatalabb, Diana „házi feladatát”	Nem felel meg a 19. századi társadalmi elvárásoknak: Férfiként öltözködik Iszik a Duna vizéből Hajadonként, férfi társaságában utazik tömegközlekedéssel Író nő Megteremti saját egzisztenciájához szükséges anyagi javakat Éjszakánként gyakran Londonban kószál Illetlenül habzsolja az ételt társaságban

5. számú melléklet: A *Női szörnyetegek?* című gyakorlat során alkalmazható szemponttáblázat lehetséges megoldásokkal

	Diana Hyde	Justine Frankenstein	Catherine Moreau
Kategóriák, amelyek mentén létrejön:	Tudatos én – tudatalatti én	Élő – halott	Ember – állat
Az „emberi” viselkedésmód megnyilvánulásai	Diana alapvetően a tudatalatti „gonoszt” testesíti meg.	Végtelenül művelt. Szabadidejében fest. Nagyon empátikus.	Annak ellenére, hogy a pumák magányos állatok –

			elismeri Edward íránt érzett érzelmeit.
A „szörnyszerű” viselkedésmód megnyilvánulásai	Betöréseket hajt végre, mert ügyesen mászik falra. Stb.	Azon felül, hogy „véletlenül” embert öl, nem nyilvánul meg másban.	Csak húst eszik, gyakran használja hatalmas szemfogait.
A szereplő/szörny jellemje	Bár nem hangoztatja gyakran, de szereti a társait és nővérét. Annak ellenére, hogy csupán tinédzser roppant hasznos tagja az Athéné Klubnak.	Justine kifinomult, művelt nő. Rosszul viseli a stresszes élethelyzeteket. Hatalmas termettel és fizikai erővel rendelkezik.	Az Athéné Klub védelmezője. Nagyon indulatos, gyors észjárású. Gyakran eluralkodik rajta szörnyszerű jellemzői: táplálkozás, harc stb.

¹ A kreatív írásról bővebben: RAÁTZ Judit, *A kreatív írás gyakorlatai*. In: Anyanyelv-pedagógia, 2008/3-4.

² A drámapedagógiáról bővebben: GABNAI Katalin, *Drámajátékok*. Budapest, Helikon, 1999.; ECK Júlia, *Drámajáték a középiskolai irodalomórán*, Protea, 2015.; LANNERT KERESZTÉLY István, *Bevezetés a drámapedagógiába. Elmélet és gyakorlat*. Budapest, L'Harmattan, 2003.

³ A módszer leírásához lásd.: LANNERT KERESZTÉLY István, *Bevezetés a drámapedagógiába. Elmélet és gyakorlat*. Budapest, L'Harmattan, 2003, 36.

⁴ Vö.: LANNERT KERESZTÉLY István, *Bevezetés a drámapedagógiába. Elmélet és gyakorlat*. Budapest, L'Harmattan, 2003, 36.

⁵ Erre az eshetőségre érdemes előre készülni – lehetőség szerint legyen bekészítve a klasszikus történetek cselekményének rövid vázlata, amelyet ki tudunk osztani a tanulók számára.

⁶ Számtalan célnak megfelelő képet találunk az interneten.

⁷ Nem minden szempontot szükséges a teljesség igényével – a szövegkontextushoz hűen – kitölteni. Több lehetőség is adott, arra az esetre, ha a diákok megakadnának a feladattal. Az első, hogy üresen hagyják a problematikus pontokat, s a tanár a gyakorlat megoldása közben segíti a diákok munkáját. A második, hogy a diákokat intuíción szerű következtetésre serkentjük, a jóslás szövegfeldolgozási technika analógiájára: Ebben az esetben azonban nem egy szöveg, hanem a kép narratívája lesz a jóslás alapja.

⁸ A csoportmunka megvitatásánál célszerű, ha a tanár projektor segítségével kivetíti az egyes borítékokban szereplő képeket, hogy az egész csoport szemügyre vehesse azokat.

⁹ GOSS Theodora, *Az alkimista lányának különös esete*. Ford. Szente Mihály. Budapest, Metropolis Media Group, 2020, 417–447.

¹⁰ Uo.: 123–139.

¹¹ Uo.: 253–279.

¹² A Pixton ingyenesen hozzáférhető regisztráció után itt: <https://app.pixton.com/#/>

¹³ Azok az országok, ahol az Athéné Klub tagjai megfordulnak mindenképp szerepeljenek a cetlikén.

¹⁴ Az Athéné Klub második részében kulcsfontosságú jelentőségű az idegen kulturális környezethez való adaptáció – erre azonban az időkeret hiányában nem tér ki a foglalkozásterv. De a reflektálás fázisában mindenképp érdemes erre is felhívni a tanulók figyelmét.